

25 ROCZNICA WPROWADZENIA

STANU WOJENNEGO

12 GRUDNIA 2006 ROKU

Po bardzo uroczystych i podniosłych obchodach 25-lecia powstania NSZZ „Solidarność” w 2005, nie mogło zabraknąć tej samej atmosfery w grudniu 2006 roku, gdy Politechnika czciła pamięć uczestników i ofiar stanu wojennego, którego pierwsze dni miały na naszej uczelni wyjątkowo burzliwy i dramatyczny przebieg. Rangę tej rocznicy podniósł fakt, że ogólnopolskie obchody odbywały się we Wrocławiu, a Politechnika Wrocławska odegrała w nich – jako jedno z ważniejszych miejsc oporu w mieście i w regionie – znaczącą rolę.

W przeddzień odprawiono Mszę św. w intencji ofiar stanu wojennego w kościele p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa. Mszę koncelebrowali: ks. bp Andrzej Siemieniewski, ks. Mirosław Drzewiecki, ks. Stanisław Orzechowski, ks. Stanisław Pawlaczyk – kapelan dolnośląskiej „Solidarności” i księży z parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa z Lubinia ks. Jacek Falkowski, z parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa z Wrocławia i duszpasterstwa akademickiego „Most” ks. Paweł Bujak.

W Mszy św. udział wzięły władze uczelni i samorządowe, działacze NSZZ „Solidarność” oraz pracownicy i emeryci Politechniki Wrocławskiej, pamiętający wydarzenia sprzed 25 lat. Ks. Mirosław Drzewiecki w kazaniu mówił o heroicznym chwilkach, krzywdach i poświęceniu, o pomocy dla potrzebujących i solidarności (także międzynarodowej), o wielu innych inicjatywach kulturalnych i artystycznych, dla których naturalnym miejscem były kościoły. Przypomniał duszpasterzy wspierających i podtrzymujących innych na duchu słowem i przykładem (jak ks. Jerzy Popiełuszko), cytował też przejmujący list papieża Jana Pawła II do gen. Jaruzelskiego napisany po wprowadzeniu stanu wojennego, w którym papież napominał generała i wzywał do powstrzymania przelewu krwi. *„Wydarzenia ostatnich dni, wiadomości o zabitych i rannych Rodakach, w związku ze stanem wojennym wprowadzonym 13 grudnia 1981 nakazują zwrócić się do pana generała z usilną prośbą i zarazem gorącym wezwaniem do zaprzestania działań, które przynoszą ze sobą rozlew krwi polskiej (...) Zwracam się do pańskiego sumienia, Generale ...”*

Nie brakowało też słów gorzkich; zdaniem kaznodziei występujące dziś przejawy upadku moralnego są skutkiem lekceważenia chrześcijańskich wartości, zaniku uczuć i postaw patriotycznych.

„(...) nasz czas, który przeżywamy po 25 latach, nie jest czasem pokoju. To jest czas wielkiej próby. Łatwo było kiedyś opierać się dobrze rozpoznawalnemu czerwonemu wrogowi. Trudniej jest dzisiaj rozpoznać autentycznego wroga Narodu i Kościoła. Brak dekomunizacji sprawił, że dawni władcy państwa, po chwilowym przycupnięciu w cieniu, sprywatyzowali dosłownie sobie majątek narodowy i przemałowali się na kapitalistycznych liberałów. Co więcej, z nimi sprzymierzyli się nowi krypto libertyni pod płaszczykiem hasel demokratycznych, którzy najpierw szli z katolickimi robotnikami

w „Solidarności”, a po zwycięstwie zaczęli rzucać obelgi przeciwko Kościołowi. Nagłaśniany prymitywny antyklerykalizm niektórych działaczy, którzy w stanie wojennym ukrywali się pod skrzydłami Kościoła, dziwił i gorszył uczciwych patriotów. Obserwowaliśmy to także u nas, we Wrocławiu. Podkopano wszelkie autorytety, z Bożym na czele: religia to twoja prywatna sprawa. Lansowane hasło „demokracja” zaczęto używać jako klucz otwierający wszystkie zakazy. Zaczęła się praktyka szukania luk prawnych i moda na łamanie norm moralnych – dlaczego? – bo mamy demokrację! Wszelką swawolę tłumaczy się do dziś demokracją, wolnością osobistą i prawami kapitalistycznego rynku. Kto sprytniejszy, ten lepszy! W szkole mówi się o demokratycznych prawach ucznia, a nie słycać o obowiązku przyzwoitości i grzeczności ucznia! Permisywizm moralny, czyli niewidzenie obiektywnej granicy między dobrem a złem, szukanie tylko korzyści dla siebie - a więc zaprzeczenie solidarności - to jest właśnie największe niebezpieczeństwo ideologiczne, które podsuwa nam nowy wróg. Niebezpieczeństwo tym groźniejsze, że uderza w ludzkie słabości, rozkłada człowieka od środka. Młody człowiek jest bezradny wobec naporu pokusy. Kasa, jakkolwiek zdobywana, staje się fetyszem „niebodajnym”, wypędzającym młodych na obczyznę.

Księżom i wszystkim obecnym podziękował przewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” przy Politechnice Wrocławskiej, Ryszard Wroczyński, przypominając słowa św. Pawła, które czytano w kościołach w pamiętną niedzielę 13 grudnia 1981 roku: „Ducha nie gaście, proroctwa nie lekceważcie! Wszystko badajcie, a co szlachetne – zachowujcie! Unikajcie wszystkiego, co ma choćby pozór zła.”(1Tes 5,19-22).

Po nabożeństwie uczestnicy obchodów przeszli kolejne stacje „Drogi Solidarności przy Politechnice Wrocławskiej”, począwszy od tablicy poświęconej śp. Tadeuszowi Huskowskiemu gdzie odmówiono modlitwę i złożono wiązanki kwiatów, a wspaniałą postać żołnierza AK i organizatora podziemnej „Solidarności” na Politechnice Wrocławskiej przypomniał Ryszard Wroczyński.

Modlono się też pod pomnikiem „Wszystkim Współtwórcom, Obrońcom i Bohaterom Solidarności”, gdzie okolicznościowe przemówienia wygłosili: rektor prof. Tadeusz Luty i prof. Andrzej Wiszniewski, który pomnik „wymyślił” i bez którego uporu i determinacji obelisk zapewne nigdy by nie powstał.

Przy tablicy śp. Tadeusza Kosteckiego, w holu gmachu głównego Politechniki Wrocławskiej, przewodniczący Komisji Zakładowej Ryszard Wroczyński przybliżył postać pierwszej śmiertelnej ofiary stanu wojennego. W uroczystości uczestniczyły dzieci Tadeusza Kosteckiego, córka Danuta Szczepanik i syn Stanisław Kostecki.

W tym czasie w gmachu głównym Niezależne Zrzeszenie Studentów przygotowało ekspozycję plakatów wspominających tamte dramatyczne wydarzenie sprzed ćwierćwiecza. Studenci byli przebrani milicjantów i zomowców, wyposażeni w pałki i tarcze z tamtych lat.

Po południu w auli rozpoczął się koncert pamięci w wykonaniu **Jana Pietrzaka**, z udziałem Akademickiego Chóru Politechniki Wrocławskiej pod dyr. Małgorzaty Sapięchy-Muzioł, który wykonał „Żeby Polska była Polską”. Autor ze swadą i humorem recytował i wyśpiewywał własne teksty, opowiadając anegdoty i dowcipy z czasów stanu wojennego.

W czasie koncertu wręczono odznaczenia, medale i dyplomy zasłużonym działaczom „Solidarności” oraz orędownikom niepodległości i sprawiedliwości.

Odnaczenia **Gloria Arti** z rąk Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego **Kazimierza Michała Ujazdowskiego** otrzymali księża: Mirosław **Drzewiecki**, Andrzej **Dzielak**, Stanisław **Orzechowski**, Antoni **Dudek** OFM i Ludwik **Wiśniewski** OP (odebrał go w zastępstwie przeor wrocławskich dominikanów o. Andrzej Konopka OP), oraz wiceprzewodnicząca Komisji Zakładowej NSZZ Solidarność przy Politechnice Wrocławskiej - Jadwiga **Szymonik**. Minister podkreślił, że odznaczenia są spłatą długu wobec bohaterów stanu wojennego, a jednocześnie ludzi reprezentujących wielką kulturę.

Medale Solidarności otrzymali: Józef **Adamowski**, Janusz **Biernat**, Bohdan **Chorowski**, Krystyna **Ciekot**, Mikołaj **Firlej** - *pośmiertnie*, Stefan **Fuliński** - *pośmiertnie*, Michał **Gabriel**, Ryszard **Gałąź**, Andrzej **Grzegorzczak**, Tadeusz **Gudra**, Alicja **Iwaniuk**, Witold **Jabłoński**, Krzysztof **Janiszewski**, Maria **Jankułowska**, Roman **Jasicki**, Anna **Jellonek**, Maria **Kisza**, Jan **Kmita**, Tadeusz **Kostecki** - *pośmiertnie*, Stanisław **Kowalik**, Jadwiga **Kuberska** - *pośmiertnie*, Stanisław **Kwaśniowski**, Ryszard **Lipanowicz-Kaszczuk**, Urszula **Łukasiuk**, Andrzej **Mulak**, Edward **Murawski**, Donata **Muszyńska**, Romuald **Nowicki**, Marek **Piałucha**, Zbigniew **Pohl**, Eugeniusz **Rosołowski**, Izidor **Statkiewicz**, Tadeusz **Strzyż**, Ignacy **Sulikowski**, Krystyna **Syposz-Borowska**, Mirosław **Szreter** - *pośmiertnie*, Rudolf **Szydełko**, Danuta **Wala**, Wojciech **Winciorek**, Kazimierz **Wójcik** - *pośmiertnie*, Katarzyna **Wyzga**, Maria **Wyzga** - *pośmiertnie*, Zbigniew **Zubel**, Stanisława **Żyborska**. Medale te wręczał przewodniczący Kapituły, prof. Andrzej **Wiszniewski**.

Dyplomy, otrzymali : Wiesław **Andrzejewski**, Henryk **Belka**, Jerzy **Biezuński**, Irena **Budzińska**, Maria **Chajdas**, Roman **Chrobok**, Jerzy **Cygan**, Teresa **Czajkowska**, Krzysztof **Czerski**, Maciej **Dmyszewicz**, Gabriela **Dowgird**, Edwarda **Drąg**, Grzegorz **Duda**, Andrzej **Dudek**, Halina **Dudziak**, Witold **Dziadosz**, Irena **Gadowicz**, Marian **Gierosz**, Bogdan **Ginter**, Stefan **Giżewski**, Wojciech **Glabisz**, Zbigniew **Gnutek**, Kazimierz **Grzywa**, Adam **Gubański**, Jerzy **Hoła**, Eugenia **Horak**, Izabela **Hudyma**, Jerzy **Hutnik**, Irena **Jach**, Gabryela **Januszewska**, Jan **Jasicki**, Adam **Kisielnicki**, Wiesław **Kondratowicz**, Teresa **Koniaszewska**, Jadwiga **Korus**, Józef **Krzyżanowski**, Andrzej **Kubacki**, Marek **Kurzyński**, Lesław **Ładniak**, Jacek **Łuczyński**, Kazimierz **Marszałek**, Marian **Matusewicz**, Władysław **Mironowicz**, Krzysztof **Modecki**, Czesław **Mora**, Grażyna **Mozol**, Barbara **Musiłowska**, Jerzy **Nalichowski**, Ernest **Niemczyk**, Tomasz **Ohly**, Antonina **Otrębska**, Kazimierz **Pabisiak**, Czesława **Pasińska**, Zbigniew **Piotrowski**, Anna **Poderska**, Ryszard **Poźniak**, Antoni **Prajzner**, Maria **Rabiega**, Janina **Renek**, Genowefa **Rosiek**, Zbigniew **Rucki**, Barbara **Rudno-Rudzińska**, Alicja **Samolyk**, Leszek **Senicki**, Irena **Skibińska**, Dariusz **Styś**, Krystyna **Syczewska**, Henryk **Szarski**, Bogusław **Szczepański**, Jan **Trzcionkowski**, Andrzej **Ubysz**, Andrzej **Wajda**, Aleksandra **Wawrzynkowska-Dwojak**, Zygmunt **Wąsowicz**, Henryk **Werpachowski**, Janusz **Weryński**, Stanisław **Wiatrzyk**, Edward **Wiczkowski**, Irena **Więcek**, Mieczysław **Wojtas**, Krzysztof **Wojtyła**, Danuta **Żuchowska**. Wręczał je Ryszard **Wroczyński**, przewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” przy Politechnice Wrocławskiej.

Organizatorzy obchodów rocznicowych zadbali o to, by nawiązywały one chronologią do wydarzeń sprzed ćwierćwiecza, dlatego też wizytę prezydenta RP Lecha **Kaczyńskiego** pod pomnikiem „Wszystkim Współtwórcom, Obrońcom i Bohaterom Solidarności” zaplanowano na godz. 22.30. Tam Prezydent w towarzystwie wojewody dolnośląskiego Krzysztofa **Grzelczyka** i JM Rektora Politechniki Wrocławskiej prof. Tadeusza **Lutego**, w obecności członków Prezydium KZ NSZZ „Solidarność” przy Politechnice Wrocławskiej, złożyli wieńce, następnie udali się do Pafawagu, gdzie o północy w dawnej hali fabrycznej

przybyli licznie, legendarni działacze podziemnej „Solidarności”. Lech **Kaczyński** wręczył ordery ludziom, którzy wtedy walczyli o wolną Polskę, a wśród uhonorowanych **Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski** znalazł się Marek **Muszyński** – współtwórca uczelnianej „Solidarności”, jeden z przywódców dolnośląskiej „Solidarności” w czasie stanu wojennego (przewodniczący Regionalnego Komitetu Strajkowego NSZZ „Solidarność” Regionu Dolny Śląsk w latach 1983 – 1987), a obecnie wiceprzewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” przy Politechnice Wrocławskiej, który w imieniu odznaczonych powiedział:

„Dwadzieścia pięć lat temu mówiliśmy sobie „Zima wasza, wiosna nasza”, przekonani, że walka potrwa kilka tygodni. Gdy okazało się, że będzie trwała nie miesiące, a lata, nasze szeregi stopniały, ale walka o sprawiedliwość trwała. Jakże wtedy pragnęliśmy tej sprawiedliwości! Po 1989 r. myśleliśmy, że wszystko stanie się jasne: co jest złe, a co dobre. Dopiero w siedemnastym roku od zwycięstwa Pańska obecność, Panie Prezydencie i Pańskie słowa wypowiedziane właśnie tu pozwalają wierzyć, że te czasy sprawiedliwości, jasnego odróżniania dobra od zła nadeszły”.

Z okazji obchodów Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” przy Politechnice Wrocławskiej, przy wsparciu finansowym Narodowego Centrum Kultury wydała płytę dźwiękową i książkę **„Wielki Adwent Narodu”**, która powstała z inspiracji ks. Mirosława **Drzewieckiego** – poety, kaznodziei i wielkiego przyjaciela „Solidarności”. Jej opracowania podjęli się: Jadwiga **Szymonik**, Ryszard **Wroczyński** i jego córka Elżbieta **Wroczyńska**.

Wydawnictwo zawiera teksty literackie, „ludowe” utwory powstające w stanie wojennym, fragmenty audycji Radia „Solidarność”, nielegalne nagrania z nasłuchów radiowej łączności milicyjnej, modlitwy, pieśni i wiersze. Są tam również oryginalne nagrania kazań ks. Ks. Jerzego Popiełuszki, Mirosława Drzewieckiego, Stanisława Orzechowskiego, Adama Witora i Ludwika Wiśniewskiego, mówiące o ludzkiej szlachetności, odwadze, ideałach i prawdzie.

W siedzibie Komisji Zakładowej do końca marca czynna jest wystawa ulotek, gdzie zgromadzono znaczki pocztowe, zdjęcia, plakaty oraz inne materiały z okresu stanu wojennego.

Trwającym we Wrocławiu ogólnopolskim obchodom 25 rocznicy wprowadzenia stanu wojennego towarzyszyła konferencja naukowa „Stan wojenny w Polsce 1981-1983”. Obyła się ona w dniach 12-13 grudnia 2006 r. we wrocławskim ratuszu, a przygotowało ją Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN we Wrocławiu, które umieściło też w rynku wystawę „Stan wojenny na Dolnym Śląsku”

W konferencji nie mogło, oczywiście zabraknąć wątków związanych z Politechniką Wrocławską. Akcentował je w swym wystąpieniu dr Jerzy Kordes (PWr. SNH), który w referacie „Wrocław w okresie stanu wojennego” wskazał na Wrocław jako jeden z głównych – obok Gdańska – ośrodków oporu wobec władz. Podkreślił, iż środowisko akademickie stało się istotnym przeciwnikiem władz, a Politechnika Wrocławska gromadziła bodaj największe ich skupisko w mieście i regionie.